

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра логопедії та інноваційних технологій в інклюзії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика навчання дітей з важкими порушеннями мовлення»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Спеціальна освіта»

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “5” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика навчання дітей з тяжкими порушеннями мовлення
Викладач (і)	Січкачук Н.Д. http://surl.li/psokb Тонюк Д.М. http://surl.li/psqbl
Контактний телефон викладача	+38-097-98357-16 , 0939907436
Е-mail викладача	nataliya.sichkarchuk@pnu.edu.ua diana.toniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://surl.li/phldp
Консультації	П'ятниця: 15.00-15.30 108 а ГК або http://surl.li/phhxn – Січкачук Н.Д. Тонюк Д.М.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методики навчання рідної мови та математики молодших школярів з ТПМ в умовах спеціальної та інклюзивної освіти.

Зміст: В курсі навчальної дисципліни «Методика навчання дітей з тяжкими порушеннями мовлення» розкрито актуальні проблеми вивчення навчальних предметів у початковій школі, представлено напрямки, методи, прийоми навчання дітей з порушеннями мовлення. Вивчення даної дисципліни озброїть студентів ефективними та сучасними практиками корекційного навчання дітей, сформує уміння розробляти індивідуальні корекційно-розвиткових стратегій освіти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування професійної компетентності майбутніх фахівців щодо застосування спеціальних методик у роботі із дітьми із тяжкими порушеннями мовленнєвого розвитку із метою корекції і компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами різних вікових груп, насамперед, з акцентуацією на здобутті навичок та знань у сфері навчання, виховання, корекції та реабілітації дітей з порушенням мовлення, опанування компетентнісними та особистісно зорієнтованими підходами, найефективнішими спеціальними засобами, методами і прийомами розвитку мови і мовлення дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку у ЗЗСО.

Основними цілями вивчення дисципліни є у майбутніх фахівців знань про особливості корекції тяжких порушень мовлення дітей дошкільного віку, застосовуючи найефективніші спеціальні методики з корекції тяжких порушень мовлення у дітей;

- підготувати здобувачів вищої освіти до впровадження найбільш раціональних методів і прийомів роботи з розвитку рідної мови дітей із мовленнєвими порушеннями

- допомога студентові у набутті умінь теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості учнів та їх творчу самореалізацію, передовсім шляхом проведення уроків (у ролі асистента вчителя) і годин класного керівника;

- сприяння засвоєнню методів і форм організації навчального й виховного процесів у закладі середньої освіти;

- ознайомити з передовим педагогічним досвідом роботи з розвитку мовлення дітей з мовленнєвими порушеннями спонукаючи студентів до подальшої самоосвіти і самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків учителя; формування потреби постійно займатися самонавчанням і самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Знання власних функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного корекційно-педагогічного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність, гуманність під час освітньої та професійно-корекційної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

Фахові компетентності:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

СК-17. Здатність до реалізації базових знань про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості центральної нервової системи та вищих нервових функцій осіб з порушенням мовлення для забезпечення ефективного логопедичного впливу на розвиток їх мовленнєвої діяльності у різні вікові періоди.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 годин / 4 годин – 8 семестр
практичні	18 годин / 6 годин – 8 семестр
самостійна робота	60 годин / 80 годин – 8 семестр

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	016 Спеціальна освіта	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Спеціальні методики навчання дітей з ТПМ, як окрема галузь спеціальної педагогіки.	1 год / 0,25 год	Практичне -2 год/0,5 год	5 год/10 год
Тема 2. Методика формування вимови та розвитку мовлення молодших школярів з ТПМ	1 год/ 0,25 год	Практичне -2 год/0,5 год	5 год/10 год

Тема 3. Спеціальна методика розвитку лексичної сторони мовлення.	1 год/0,25 год	Практичне -2 год/0,5 год	5 год/10 год
Тема 4. . Спеціальна методика формування синтаксичної сторони мовлення та зв'язного мовлення у дітей з ТПМ.	2 год/1 год	Практичне – 3 год/1 год	10 год/10 год
Тема 5. Методика навчання грамоти молодших школярів із ТПМ	3 год/1год	Практичне -3год/2год	10 год/10 год
Тема 6. Особливості навчання математики молодших школярів з порушеннями мовленнєвого розвитку.	3 год/1 год	Практичне -4год/1год	20 год/20 год
Тема 7. Стратегії підтримки молодших школярів з ТПМ.	1 год/0, 25 год	Практичне – 2 год/0,5 год	5 год/10 год
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Положення розроблене з урахуванням основних засад Болонської декларації 1999 р., наступних офіційних документів Болонського процесу, а також на основі Закону України "Про вищу освіту", Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 2.06.1993 р. № 161, наказу Міністерства освіти і науки України від 23.01.2004 р. № 48 "Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу", наказу Міністерства освіти і науки України від 20.10.2004 р. № 812 "Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу", наказу Міністерства освіти і науки України від 30.12.2005 р. № 774 "Про впровадження кредитномодульної системи організації навчального процесу", Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, затвердженого Вченою Радою 28 листопада 2006 року, протокол № 4, Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського</p>
---	---

	<p>національного університету імені Василя Стефаника на 2010-2011 навчальний рік, затвердженого наказом ректора № 462-с від 27.08.2010 р.</p> <p>Основними формами організації навчального процесу є: навчальні заняття (лекції), самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.</p> <p><u>Самостійна робота</u> передбачає складання 1 конспекту - 10 балів; <u>практична підготовка</u> – альбом діагностичних завдань -20 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	письмова домашня контрольна -1 – 10 балів; терміни написання для заочної – за 10 днів до початку сесії, друкована, електронний варіант.
Практичні заняття	Опитування, обговорення. Вид роботи- опитування – 10 балів (30 бал), схеми класифікацій -2 по 5 балів, конспекти 2- по 5 бал
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх видів робіт
Підсумковий контроль	екзамен

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ”

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

- Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
- Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.
- Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням:
<https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/>

Відвідування занять Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника».

Ознайомитися з положенням можна за посиланням:

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Неформальна освіта: Coursera, Prometheus, ВУМ, Едера

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. 2-е видання. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 374 с.
2. Галущенко В. І. Особливості формування просодичного компонента мовлення у дітей зі стертою дизартрією: дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.03. О., 2012. 247 с.
3. Марченко І.С. Формування початкових форм діалогу у дошкільників з загальним недорозвиненням мовлення. // Зб. наук. праць Кам'янець Подільського ДУ. Випуск 6. Кам'янець-Подільськ, 2006.
4. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). Начальний посібник. К.: ВД «Слово» 2015. 312 с.
5. Марченко І. С. Формування творчого зв'язного мовлення у дошкільників із затримкою психічного розвитку. К.: КНТ. 2006. 92 с.
6. Рібцун Ю. В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ. К.: Освіта України. 2011. 29 с.
7. Рібцун Ю. В. Програми з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із тяжкими порушеннями мовлення. К. 2015. 64 с.
8. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. Тернопіль: Навчальна книга. 2014. 160 с.
9. Січкачук Н. Д. Словникова робота, як напрям розвитку мовлення у дітей з моторною алалією // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19.

- «Корекційна педагогіка та спеціальна психологія»: зб. наук. праць. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. Вип. 14. С. 144-146
10. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2015. 308 с.
11. Тищенко В. В. Формування слухового контролю в мовленнєвій діяльності старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія : збірник наукових праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2015. № 29. С. 112-118.
12. Трофименко Л.І. Діагностика та корекція загального недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку. Навчально-методичний посібник. К. 2014. 72 с.
13. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення / Програмово-методичний комплекс. К: Актуальна освіта, 2007.
14. Чередніченко Н. В., Горбачова Д. М. Формування фонетико-графічної грамотності у молодших школярів із порушенням мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. Навчально-методичний посібник. К. 2016. 211с.
15. Швалюк Т. М. Формування навичок побудови простого поширеного речення у дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення Науково-методичний журнал «Логопедія». № 5. 2015. С. 84-93.
16. Швалюк Т. М. Методика формування складносурядних речень, складних синтаксичних конструкцій у дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. Наукових праць. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. № 21. С. 311-316.
17. Шеремет М. К., Пахомова Н. В. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення до навчання в школі. Навчально-методичний посібник. К., 2009.

СІЧКАРЧУК Наталія Дмитрівна –
доцент кафедри, кандидат педагогічних наук
ТОНЮК Діана Михайлівна – асистент кафедри